

העבודה, שהשביתה לא תחרוג מתחום המחז' אות המאורגנות המקובלות בארץ.

★ ★ ★

עליו באריקדות

אך בירי אחדות העבודה ומפ"ם לא היתה שליטה בלעדית במצב. גם ל"פועלים" הפרטיזניים וגם לוועדי העובדים של ועד הפעולה היה מה לומר. הם ניצבו מול עליה, קראו לפועלים לבאת החוצה ול"הצטרף לעצרתם. תשלחו את הועד שלכם לעזאזל וצאו החוצה!" קרא פועל בריתהה. עובדי עליה הביטו בסקרנות מבעד לחלונות של הקומה החמישית. "התביישו לכם! בוגי דים! פחדנים!"

הציעקים התחממו למראית-עין. כי היה ברור לגמרי, שאם אלפי הפועלים של המפ"ם עלים הגדולים לא יצאו לרחוב — לא תתקיים שום עצרת, והשביתה הגדולה העבור מבלי להשאיר רישום חיצוני כלשהו על חיי המדינה.

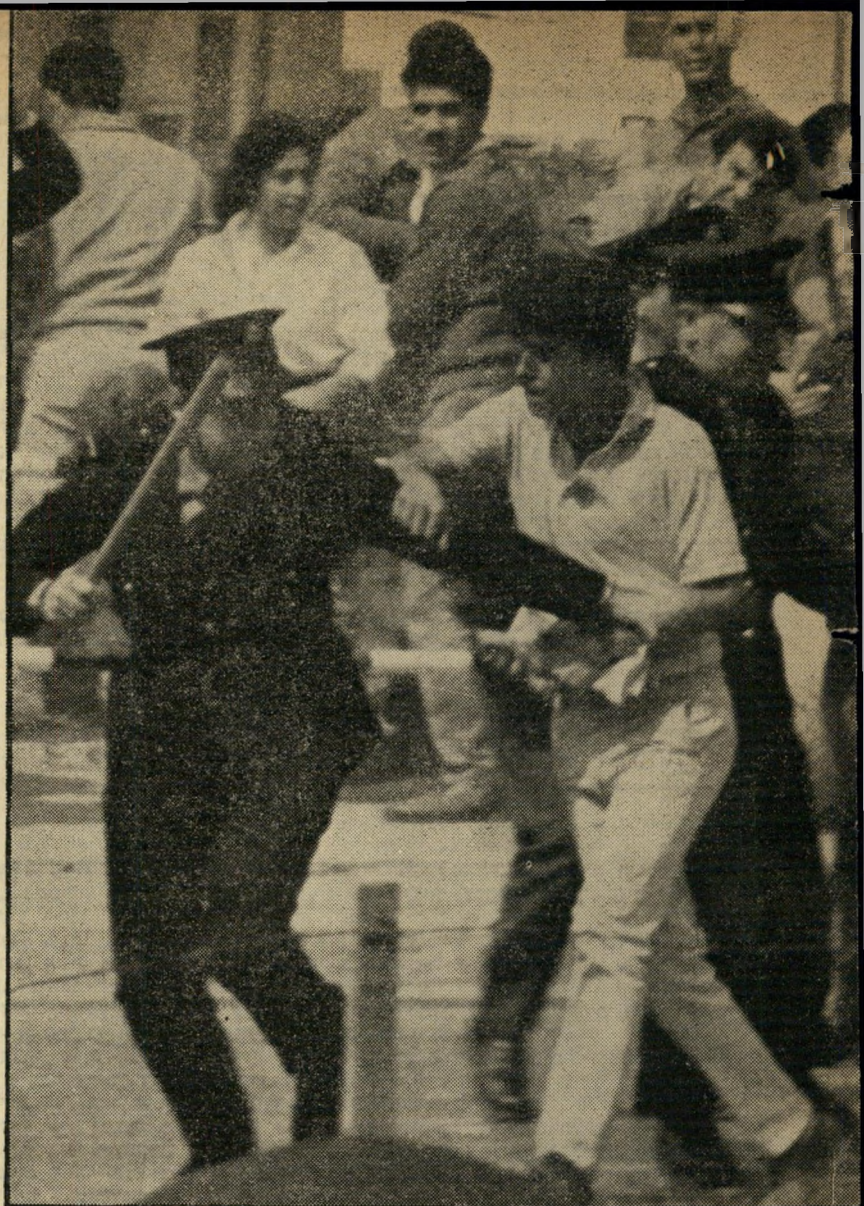
כל אותו זמן דאגה המשטרה לדבר אחד בלבד: שהתנועה תימשך ללא הפרעה. ברחוב בית סמוכים עמדו הכן ריכוזי שוטרים וניצי דות, אך מול בית-החרושת עצמו סיירו רק שוטרים בודדים, ללא אלות וללא נשק. מדי פעם, כאשר השתפכו הפועלים הממורמרים מן המדרכה לרחוב, ביקשו השוטרים לעלות לות טוב למדרכה — או לכל היותר דחפו אותם חזרה בידיהם. פועלי עליה החלו יוצאים משער בית-החרושת. אהדים מהם הצטרפו להתקהלות הקטנה אך הנרי בשת; הרוב המשיך בשקט את דרכו הביתה. לפי קצב העניינים, היה כל העסק נגמר בשקט, תוך חצי שעה.

ואז קרה הדבר. צעיר שחרחר טיפס על הגדר שמול עליה, משך אחריו הציתריסר מחבריו, שצעדו עד אז עם שתי כרזות בד בידיהם. הם עשו זאת כמו לוחמים מתכוננים להסתער על באריקדות. תוך שניות נוצרה באמצע הכביש פקעת אנושית של 20-15 איש. המכוניות שבאו מכיוון פתח תקוה נאלצו לעצור.

★ ★ ★

שדה הקרב

השוטרים, שעד אותו רגע שמרו על הסדר ליד שער עליה, נצטוו עלידי מפקדם להיסוג לכיוון הכיכר. איתו רגע בדיוק, לפי תוכנית-פעולה שנקבעה מראש, התקדמה מכיוון פתח-הקחה מחלקה של שיטרים נישא-אלות. אילו ניסו השוטרים, ככתחילה, לדחוף את הפועלים חזרה למדרכה, יתכן שהכל היה עובר בשלום. אך מפקד מהון תל-אביב, עמוס בן-גוריון, שי פיקד אישית על המערכה, החליט כי הפועלים הסיגו את הגבול שנקבע להם. הוא החליט להפעיל כוח. השוטרים הסתערו על הפועלים באלות מורמות. פועל ראשון נסחב הצידה, שני ספג חבטת אלה. שלישי השליך את עצמו

ההסתערות

של כוחות המשטרה, בפקודתו האישית של עמוס בן-גוריון, באה מיד אחרי שהשבתים ירדו לכביש הראשי. השוטרים פתחו בהסתערות חזיתית, שהתפתחה לעשרות קרבות-מגע חריפים בין שוטרים ושובתים בודדים.

כה להיות סולידאריות. אנחנו פועלים כמוהם... " הוא אמר זאת בחציפה, כי הרגיש ש"האחירה הבללית עויינת. לחש לו שכנר לשולחן: "אתה יודע איזה לחץ יש עלינו. למה לך כל העסק הזה..."

כך קרה, שנבעת-הרצל, אשר כולם ניבאו כי תיערך בה הפגנה סוערת, עברה את שעות-השביתה בשקט מוחלט. "שם חברה שבאמת כואב להם המצב. הם לא ישתקו. לא איכפת להם משטרה או לא משטרה," אמרו מנבאי האלימות. אך המשטרה סירה בשני גיפים ואיש לא הפריע לתנועה לזרם בשקט.

★ ★ ★

מחאה ומשענת

המפקד השלי שנקבע לעצרת-מחאה היה ליד בית-מערוב, שם מרוכזים הרבה מפעלים שונים, ושביתה הקודמת נתן סגה ההצטלבות הגדולה עלייו. ועיני שוכי תים. גם הפעם יצאו השיבתים לרחוב. אך מספרם נפל ממספר המפגינים בשביתה הקודמת, והם נמנעו מלהפריע לתנועה. "אנחנו לא מחפשים צרות עם המשטרה, ולא מבקשים להפריע לסדר," הסביר חבר אחד מוועדי-העובדים. "אנחנו רוצים רק שהממשלה וההסתדרות יבינו שיש לנו מוכנים לכל כול יותר את הורדת רמת-המוני שלנו. לכן נתנו היראת לכל החברים לא להפריע לתנועה ולא לתת שום אפשרות להתפרעות." גם בכיכר עליה, במבואות רמת-גן, שרר שקט יחסי. התנועה חלכה ללא הפרעה, כשר משני צידי הכביש כגוטופפים כמאתיים שיבתיים. המוני הפועלים של המפעלים הגדולים בסביבה לא יצאו לרחוב. חברי הועדים שלהם נאמו בפניהם: הפועלים עצמם חדרו והדגישו שלא יתנו לממשלה לפגוע במעמד הפועלים.

חבר מרכז אחדות-העבודה נתן אמיולניו, שסירר במפעלים, נראה מרוצה. השביתה הצליחה והמשמעת הפועלית לא נפגמה. אפי שר היה להבין לרוחו של העסקן הפועלי החתיק. מצד אחד לא יכלה מפלגתו להתכחש לרשימת המוני הפועלים, ומצד שני חייבת היתה להיזהר מפני קרע קיצוני וגלוי עם מפא"י בממשלה ובהסתדרות. "מצבנו הוא

הרגיזה היתה תשובת השובתים להסתערות המשטרה. תוך שניות מספר כוסה הכביש באבנים ובלוקים. על הכביש. לרגע ניטלטלו שתי הכרזות הלבנות מעל לראשים, כמיפרשים של סירה בים סוער. אחר כך נשטטו מידי מחזיקיהן ונרמסו ברגלי השוטרים והפועלים. השובתים שלא ירדו לכביש, לא עמדו ב"חיבוקי-ידיים. אך נקשו האלות הראש נית ב"גופות הפועלים שעל הכביש, התעופף לעבר השוטרים מטר אבנים מן המיגרש הריק שי (המשך בעמוד 16)

אבן תחת אבן

שומר זה, הנראה כאילו נתפט בשעת ביצוע תנועת באלט סור ערת, י"זה זה עתה אבן על ההמון שממד על המדרכה. השומר